

İÇİNDEKİLER

4. BASKIYA ÖNSÖZ.....	7
3. BASKIYA ÖNSÖZ.....	9
2. BASKIYA ÖNSÖZ.....	10
ÖNSÖZ	11
İÇİNDEKİLER.....	13
KISALTMALAR	25

BİRİNCİ BÖLÜM

ULUSLARARASI HUKUKUN TANIMI, DAYANAĞI VE KAYNAKLARI

I. ULUSLARARASI HUKUKUN TANIMI	27
II. ULUSLARARASI HUKUKUN DAYANAĞI	27
A. TABİİ HUKUK GÖRÜŞÜ	28
B. İRADECI (POZİTİVİST) GÖRÜŞ	28
1. Kendi Kendini Sınırlama Görüşü	29
2. Ortak İrade Görüşü.....	29
C. OBJEKTİVİST GÖRÜŞ.....	29
1. Normcu Görüş	29
2. Sosyolojik Görüş	30
D. SOSYALİST GÖRÜŞ.....	30
E. DEĞERLENDİRME	30
III. ULUSLARARASI HUKUK VE ULUSAL HUKUK ARASINDAKİ İLİŞKİ.....	31
A. DÜALİST (İKİCİ) GÖRÜŞ.....	31
B. MONİST (TEKÇİ) GÖRÜŞ	32
1. Normcu Okul Görüşü.....	32
2. Realist Okul Görüşü	32
C. TÜRK HUKUKUNDA DURUM	33
IV. ULUSLARARASI HUKUKUN KAYNAKLARI	35
A. ASLİ KAYNAKLAR	36

1. Uluslararası Andlaşmalar	36
a. Tanım.....	36
b. Sınıflandırma	36
2. Uluslararası Teamüller	37
a. Uluslararası Teamüllerin Unsurları	38
b. Uluslararası Teamül Kurallarının Oluşumu ve Andlaşmalar Karşısındaki Pozisyonu.....	38
3. Genel Hukuk İlkeleri	40
a. Kavram ve Tanım	40
b. Doktrindeki Tartışmalar	40
c. Genel Hukuk İlkelerinin Niteliği ve Sınıflandırılması	41
1) W. Freidman'ın Sınıflandırılması.....	41
2) Ch. Rousseau'nun Sınıflandırması.....	41
a) Yerel Hukuk ile Uluslararası Hukukun Ortak Genel Hukuk Kaideleri	41
b) Uluslararası Hukuka Özgü Genel Hukuk İlkeleri	41
B. YARDIMCI KAYNAKLAR	42
1. Yargı Kararları.....	42
2. Doktrin	42

İKİNCİ BÖLÜM

ULUSLARARASI ANDLAŞMALAR

I. GENEL OLARAK	43
A. ANDLAŞMALARIN ÖNEMİ	43
B. TANIMI.....	44
C. ULUSLARARASI ANDLAŞMALARIN YAPILIŞI VE YÜRÜRLÜĞE GİRİŞİ	45
1. Görüşme ve Metin Yazma Aşaması.....	45
a. Konferans Düzenlenmesi.....	46
b. Uluslararası Örgütlerin Düzenlemesi.....	46
2. Andlaşmaların Dili ve Metni	46
a. Andlaşmaların Dili.....	47
b. Andlaşmaların Metni	47
3. Andlaşmaların Bağlayıcı Güç Kazanması	47

a. Basit Usul	48
b. Onay-Kabul veya Uygun Bulma.....	49
c. Katılma	50
4. Andlaşmaların Hüküm Doğurması.....	50
D. ULUSLARARASI ANDLAŞMALARIN GEÇERSİZLİĞİ	51
1. Andlaşmaların Geçersizlik Nedenleri.....	51
a. Andlaşmanın Yetkisiz Kimselerce Yapılması	51
b. İradenin Sakatlanması	52
E. ULUSLARARASI ANDLAŞMALARIN UYGULANMASINA DAİR TEMEL İLKELER VE ULUSLARARASI ANDLAŞMALARIN ETKİLERİ.....	54
1. Temel İlkeler.....	54
2. Üçüncü Ülkelerin Hak ve Yükümlülükleri	54
3. Çekince	55
4. Andlaşmaların Çatışması	56
F. ULUSLARARASI ANDLAŞMALARDAN ÇEKİLME HAKKI VE ULUSLARARASI ANDLAŞMALARIN GEÇİCİ UYGULANMASI.....	57
1. Genel Olarak.....	57
2. Uluslararası Hukuk Çerçevesinde Andlaşmalardan Çekilme Hakkı.....	58
3. Uluslararası Anlaşmaların Geçici Uygulanması.....	63
4. Değerlendirme	64
G. ANDLAŞMALARIN SONA ERMESİ VE DURDURULMASI	65
1. Tarafların Ortak İradeleriyle	65
a. Andlaşmanın Mevcut Bir Maddesi İle	65
b. Tarafların Sonradan Anlaşmaları	66
2. Tek Taraflı Olarak	66
a. Fesih ve Çekilme	66
b. Vazgeçme.....	67
3. Gelişen Bazı Hadiseler Neticesinde	67
a. Andlaşma Koşullarında Köklü Değişmeler	67
b. Savaş	67
c. Andlaşmanın Uygulanmasını İmkansız Hale Getiren Durumlar	68
d. Diplomatik İlişkilerin Kesilmesi	68
H. ULUSLARARASI ANDLAŞMALARIN DENETLENMESİ.....	68

I. TÜRK HUKUKUNDA ANDLAŞMALARIN YARGISAL DENETİMİ	70
1. Genel Olarak	70
2. Türk Hukuk Sisteminde Milletlerarası Andlaşmaların Onaylanması.....	71
3. Öğretide Yer Alan Görüşler	72
4. Andlaşmaların Yargısal Denetiminde Yüksek Mahkemelerin Görev ve Yetkisi.....	74
a. Anayasa Mahkemesi.....	74
b. Danıştay.....	75
J. MİLLETLERARASI ANDLAŞMALARIN DENETLENMESİNDE ÇEŞİTLİ ANAYASAL SİSTEMLER (Karşılaştırmalı İnceleme).....	76
1. Fransız Anayasasında Uygulanan Sistem (Önleyici Denetim).....	76
2. İspanya Anayasası ve Kabul Edilen Sistem	77
3. Avusturya Anayasası ve Kabul Edilen Sistem	79
4. Macaristan Anayasası ve Kabul Edilen Sistem	80
5. Alman Anayasası (Grundgesetz) ve Kabul Ettiği Sistem	81

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ULUSLARARASI DENİZ HUKUKU

I. DENİZ HUKUKUNUN TEMEL KAVRAMLARI, KAPSAMI VE DİĞER HUKUK DALLARIYLA İLİŞKİSİ	83
A. TANIM VE KAVRAMLAR	83
B. DENİZ HUKUKUNUN KAPSAMI VE DİĞER HUKUK DALLARIYLA İLİŞKİSİ	83
II. DENİZ HUKUKUNUN GELİŞİMİ VE KAYNAKLARI	84
III. İÇ SULAR	89
IV. KARASULARI	90
A. TANIM	90
B. KARASULARININ GENİŞLİĞİ.....	90
C. KARASULARININ SINIRLANDIRILMASI	92
1. Karasularının İç Sınırı.....	93
2. Karasularının Dış Sınırı.....	94
a. Açık Denize Açılan Kıyılarda Karasularının Dış Sınırı	94
b. Karşılıklı Devletlerin Kıyılarının Dış Sınırı	95
3. Karasularının Yan Sınırı.....	96

D. KARASULARININ HUKUKİ REJİMİ.....	96
1. Zararsız Geçiş Hakkı.....	97
a. Geçiş Kavramı	97
b. Zararsızlık Kavramı.....	97
c. Zararsız Geçiş Hakkından Yararlanan Gemiler	99
1) Ticaret Gemileri.....	99
2) Savaş Gemileri.....	100
d. Sahildar Devletin Zararsız Geçiş Hakkına Dair Yetkileri	101
1) Zararsız Geçişe İlişkin Mevzuatı Uygulama Yetkisi	101
2) Karasularında Gemi Trafiği Güvenliğini Sağlama Yetkisi	102
3) Zararsız Geçiş Ertelleme Yetkisi.....	102
e. Sahildar Devletin Zararsız Geçiş Hakkına İlişkin Yükümlülükleri.....	103
2. Karasularında Devletin Yargı Yetkisi Üzerindeki Sınırlandırmalar	103
V. KITA SAHANLIĞI	105
A. TANIM	105
B. TARİHİ GELİŞİM AŞAMALARI	105
C. 1958 CENEVRE SÖZLEŞMESİ VE 1982 BMDHS'DEKİ DÜZENLEMELER	106
D. HUKUKSAL REJİM	106
E. KITA SAHANLIĞININ SINIRLANDIRILMASI.....	108
1 Uluslararası Hukuktaki Uygulama	109
VI. MÜNHASIR EKONOMİK BÖLGE	110
A. TANIM	110
B. TARİHİ GELİŞİMİ	110
C. HUKUKSAL REJİM	110
1. Kıyı Devletin Ekonomik Hakları.....	110
2. Kıyı Devletin Yetkileri.....	111
a. İdari Yetki.....	111
b. Yargı Yetkisi	112
1) Kıyı Devletin Mevzuat Hükümlerinin Uygulanması	112
2) Deniz Çevresinin Korunmasına Dair Yetkisi.....	112
3) Münhasır Ekonomik Bölgedeki İhtilafların Çözümü	113
3. Diğer Devletlerin Hakları	113

a. Üçüncü Devletlerin Tamamına Tanınan Haklar	113
b. Sadece Bölge Devletlerine Tanınan Haklar	113
4. Münhasır Ekonomik Bölge ve Kıta Sahanlığı Arasındaki Farklar	114
VII. BİTİŞİK BÖLGE	115
VIII. AÇIK DENİZLER	116
A. KAVRAM	116
B. HUKUKİ REJİM	117
1. Serbesti Prensibi	117
2. Barışçıl Amaç Prensibi	118
C. AÇIK DENİZDEKİ GEMİLERE İLİŞKİN TEMEL KURALLAR	119
1. Bayrak Kanunu	119
2. Bayrak Kanunu'nun İstisnaları	120
a. Kesintisiz Takip Hakkı	120
1) Kıyı devleti hukukunun ihlal edilmesi	122
2) Takibin başlayacağı deniz yetki alanları	122
3) Takibin başlayacağı ve biteceği zaman	122
4) Takibi mümkün olan gemiler	123
5) Takip edecek uçak ve gemiler	123
b. Çifte Bayrak Durumu	124
c. Köle Taşınmasının Yasaklanması	124
d. Deniz Haydutluğu	124
e. Uyuşturucu Kaçakçılığı	125
f. İzinsiz Radyo Yayınları	125
IX. BOĞAZLAR	126
A. GENEL OLARAK	126
B. TÜRKİYE BOĞAZLARI	126
X. DENİZ YETKİ ALANLARININ SINIRLANDIRILMASINA İLİŞKİN HUKUKİ KURALLAR	129
A. ASLİ HUKUKİ KURALLAR	129
1. Sözleşmeler	129
2. Uluslararası Teamüller	131
3. Genel Hukuk İlkeleri	132
B. YARDIMCI HUKUKİ KURALLAR	132

1. Uluslararası Mahkeme Kararları	132
2. Doktrin.....	132
3. Hakkaniyet İlkeleri	132
a. Kuzey Denizi Kıta Sahranlığı Davaları Öncesindeki Süreç.....	133
b. Kuzey Denizi Kıta Sahranlığı Davası ve Sonrasındaki Süreç	134
c. BMDHS Sonrasındaki Süreç	137
4. Eşit Uzaklık.....	138
5. Coğrafyanın Üstünlüğü.....	142
6. İlgili Şartlar Çerçevesinde Dikkate Alınan Konular.....	143
a. Adalar	143
1) Yanlış Taraftaki Adalar.....	146
b. Alçak Dalga Unsurları ve Kayalıklar	151
c. Deniz Tabanındaki Jeomorfolojik ve Jeolojik Özellikler	152
d. Tabii Kaynaklar.....	152
e. Bölgesel Sınırlar	154
f. Savunma ve Güvenlik Şartları	154
7. Oransallık İlkesi.....	157
8. Kapatmama İlkesi	158
C. ULUSLARARASI KAMU DÜZENİ KURALLARI (JUS COGENS)	159
1. Genel Olarak.....	159
2. Uluslararası Kamu Düzeni Kuralları ve BMDHS	160

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ULUSLARARASI HUKUKTA DENİZ ABLUKASI

A. KAVRAM	163
B. DENİZ ABLUKA HUKUKUNA İLİŞKİN ULUSLARARASI ÇALIŞMALAR.....	165
1. Paris Deniz Hukukuna Uyuma Deklarasyonu (1856)	165
2. Londra Deklarasyonu (1909)	165
a. Etkinlik	165
b. İlan ve Bildirim	166
c. Tarafsız Sahilleri Kapatmama.....	167
C. DENİZ ABLUKASINDA TARAFSIZLIK.....	167
1. Tarafsızlık Hukuku Bağlamında Kontrabant Kavramı	168

D. BİRLEŞMİŞ MİLLETLER ANDLAŞMASI BAĞLAMINDA DENİZ ABLUKASI	170
1. BMGK Kararı ile Gerçekleştirilen Abluka Örnekleri	172
a. Beira Patrol	172
b. Irak	173
c. Yugoslavya	175
d. Libya	175
2. Silahlı Çatışma Süreken Gerçekleştirilen İnsani Yardım Faaliyetleri	176
3. Korunmaya Muhtaç Kişilere Yardım Malzemelerinin Ulaştırılması Yükümlülüğü	177
a. Cenevre Sözleşmeleri Ek Protokol-I 70. Maddede Yer Alan Düzenlemeler	178
4. Savaş Yöntemi Olarak Sivillerin Açlığa Terkedilmesinin Yasak Oluşu	179
a. Deniz Ablukaları ile Sivillerin Açlığa Terk Edilmesi Arasındaki İlişki	181
5. Deniz Ablukasında Orantılılık Prensibi	182

BEŞİNCİ BÖLÜM

SİLAHLI ÇATIŞMALAR HUKUKU VE KUVVET KULLANIMI

I. ULUSLARARASI SİLAHLI ÇATIŞMALAR	187
II. ULUSLARARASI NİTELİK TAŞIMAYAN SİLAHLI ÇATIŞMALAR	187
III. ULUSLARARASILAŞMIŞ SİLAHLI ÇATIŞMALAR	189
IV. DEVLET KAVRAMI	190
V. DEVLETLERİN TANINMASI	192
VI. BARIŞÇI ÇÖZÜM YOLLARI	193
A. GENEL OLARAK	193
B. DİPLOMATİK ÇÖZÜM YOLLARI	193
1. Görüşmeler	193
2. Dostça Girişim	195
3. Arabuluculuk	196
4. Araştırma ve Soruşturma Komisyonları	199
5. Uzlaştırma	200
C. YARGISAL ÇÖZÜM YOLLARI	203
1. Uluslararası Hakemlik	203
2. Uluslararası Mahkemeler	205

a. Uluslararası Adalet Divanı.....	205
i. Yapısı	205
ii. UAD Tarafından Uygulanan Kurallar	208
iii. Usule İlişkin Kurallar	208
iv. UAD'nin Danışma Görüşü ve Kararı.....	209
VII. KUVVET KULLANIMI	211
A. TARİHİ GELİŞİM AŞAMALARI	211
B. BİRLEŞMİŞ MİLLETLER DÖNEMİ	212
1. Kuvvet Kullanma Yasağı.....	212
2. Kuvvet Kullanma Yasağının İstisnaları	213
a. BMGK Kararı İle Kuvvet Kullanımı	213
1) BMGK Kararıyla Yaptırım Uygulanması	215
a) Ekonomik Yaptırımlar	216
b) Diplomatik Yaptırımlar	216
c) Askeri Yaptırımlar	218
b. Meşru Müdafaa	218
1) Önleyici Meşru Müdafaa	219
VIII. BAZI BM GENEL KURULU KARARLARI	220
A. BM GENEL KURULU'NUN 34/169 SAYILI KARARI	220
B. BM GENEL KURULU'NUN 43/173 SAYILI KARARI	221
IX. ULUSLARARASI HUKUKTA DEVLETİN SORUMLULUĞU	222
A. GENEL OLARAK.....	222
B. TAZMİNAT	225
C. ULUSLARARASI HUKUKTA ZARAR VE TAZMİNAT İLİŞKİSİ	226
D. ÖZÜR	227
1. Uluslararası Hukukta Özür Mekanizması Ve Sonuçları.....	227
2. Bazı Devletlerarası Özür Örnekleri	228
3. Uluslararası Hukukta Resmi Bir Çözüm Yöntemi Olarak Özür	230
4. Özür Mekanizmasının Kullanılması ve Bundan Kaçınılmasının Sebepleri	232
5. Dış İlişkilerde Özür.....	235
6. Uluslararası Hakem Mahkemesi Kararları ve İkili Andlaşmalar	236
7. Uluslararası Mahkeme Kararları	237
X. JUS IN BELLO	237

ALTINCI BÖLÜM

ULUSLARARASI CEZA HUKUKU

I. ULUSLARARASI CEZA YARGISI	243
A. GENEL OLARAK	243
B. ULUSLARARASI CEZA YARGISI.....	244
1. Ad Hoc Ceza Mahkemeleri Dönemi	244
2. Sürekli Uluslararası Ceza Mahkemesi Dönemi	246
3. Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin Özellikleri	248
4. Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin Yargı Yetkisi	248
a. Kişi Bakımından Yetki.....	251
b. Konu Bakımından Yetki.....	252
c. Yer Bakımından Yetki.....	254
d. Zaman Bakımından Yetki	255
5. Yargı Bağışıklığının Uluslararası Ceza Yargısına Etkisi.....	256
II. İNSANLIĞA KARŞI SUÇLAR.....	258
A. GENEL OLARAK	258
B. İNSANLIĞA KARŞI İŞLENEN SUÇLARDA KORUNAN HUKUKSAL DEĞER	261
C. İNSANLIĞA KARŞI İŞLENEN SUÇLARDA FAİL.....	262
D. İNSANLIĞA KARŞI İŞLENEN SUÇLARDA MAĞDUR	262
E. İNSANLIĞA KARŞI İŞLENEN SUÇLARDA MADDİ UNSUR	264
F. İNSANLIĞA KARŞI İŞLENEN SUÇLARDA MANEVİ UNSUR.....	270
G. İNSANLIĞA KARŞI İŞLENEN SUÇLARDA HUKUKA UYGUNLUK NEDENLERİ	271
H. İNSANLIĞA KARŞI İŞLENEN SUÇLARIN ÖZEL GÖRÜNÜŞ BİÇİMLERİ.....	271
1. Teşebbüs	271
2. İştirak.....	272
3. İçtima	273
II. NTAGANDA DAVASI	273

YEDİNCİ BÖLÜM

DİPLOMASİ HUKUKU

I. DİPLOMATİK İLİŞKİLERİN TARİHİ	279
II. DİPLOMASİ TEMSİLCİLERİ	280
A. MERKEZDEKİ DİPLOMASİ TEMSİLCİLERİ.....	280
B. MERKEZ DIŞINDAKİ DİPLOMASİ TEMSİLCİLERİ.....	281
1. Sürekli Diploması Temsilcileri.....	281
2. Geçici (ad hoc) Diploması Temsilcileri.....	282
3. Kordiplomatik.....	282
III. DİPLOMASİ TEMSİLCİLERİN GÖREVLENDİRİLMESİ.....	283
A. DİPLOMASİ TEMSİLCİLERİNİN SEÇİMİ	283
B. DİPLOMASİ TEMSİLCİLERİNİN GÖREVE BAŞLAMASI	283
C. DİPLOMASİ TEMSİLCİLERİNİN GÖREVLERİNİN SONA ERMESİ.....	284
D. PERSONA NON GRATA	285
IV. DİPLOMATİK DOKUNULMAZLIK VE AYRICALIKLAR.....	286
A. DİPLOMATİK DOKUNULMAZLIKLAR	286
1. Yargı Dokunulmazlığı.....	286
2. Kişi Dokunulmazlığı.....	288
3. Konut Dokunulmazlığı	288
4. Elçilik Arşivlerinin Dokunulmazlığı.....	290
5. Gezi ve Haberleşme Serbestisi	290
B. DİPLOMATİK AYRICALIKLAR	291
1. Vergi Ayrıcalığı.....	291
2. Gümrük Ayrıcalığı	292

SEKİZİNCİ BÖLÜM

HAVA HUKUKU

I. CHİCAGO SÖZLEŞMELERİ	294
II. CHİCAGO ULUSLARARASI SİVİL HAVACILIK SÖZLEŞMESİ'NİN ULUSLARARASI HUKUK KAİDELERİ BAKIMINDAN İNCELENMESİ.....	296
A. HAVA SAHALARININ HUKUKİ STATÜSÜ.....	296
B. DEVLET UÇAKLARI	297
C. SİVİL HAVACILIĞIN KÖTÜYE KULLANILMASI.....	297

D. KABOTAJ	297
E. SINIRLAMALAR.....	298
1. Zabıta ve Gümrük Konularında Getirilmiş Sınırlamalar	298
2. Kamu Güvenliğine Yönelik Sınırlamalar	299
3. Askeri İhtiyaçlar Sebebiyle Getirilen Sınırlamalar	299
4. Kamu Sağlığına İlişkin Sınırlamalar	299
III. CHİCAGO SÖZLEŞMELERİNİN EGEMENLİK VE SERBESTİ TEORİLERİ BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	300
IV. CHİCAGO SÖZLEŞMELERİNİN SİVİL UÇUŞ GÜVENLİĞİ BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ	302
V. CHİCAGO SÖZLEŞMELERİNİN HAVA TRAFİK HİZMETLERİ BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ	303
VI. DEĞERLENDİRME.....	305

DOKUZUNCU BÖLÜM

NÜKLEER ENERJİ SANTRALLERİ VE ULUSLARARASI TEAMÜL HUKUKU

I. ÖNEMLİ BOYUTTA SINIRAŞAN ÇEVRE KİRLİLİĞİNE SEBEBİYET VERMEME	307
II. TEDBİR PRENSİBİ.....	312
III. İŞBİRLİĞİ İLKESİ	314
IV. DEĞERLENDİRME.....	318

EK MİLLETLERARASI ANDLAŞMALARIN ONAYLANMASINA İLİŞKİN USUL VE ESASLAR HAKKINDA CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMESİ.....	321
--	-----

KAYNAKÇA	325
-----------------------	------------